

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Kannatamme lakiehdotuksella tavoiteltuja muutoksia. Saavutettava digitaalinen henkilöllisyystodistus ja digitaalisen asioinnin edistäminen helpottavat myös näkövammaisten henkilöiden asioiden hoitamista ja arkea.

Näkövammaisten joukossa on paljon henkilöitä, jotka eivät voi käyttää mobiilisovellusta, siksi on tärkeää, että esityksellä mahdollistetaan tälle ryhmälle vaihtoehtoinen tunnistusväline.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Esityksen lähtökohtana oleva digitaalisen henkilöllisyystodistuksen maksuttomuus madaltaa sen käyttöönottokynnystä. Toisaalta käyttöönotto edellyttää kuitenkin voimassa olevaa passia tai henkilöllisyystodistusta. Jatkovalmistelussa olisi syytä selvittää, voitaisiinko digitaalinen henkilöllisyystodistus myöntää ilman niitä. Viranomaisella on käytettävissään myös muita keinoja henkilöllisyyden selvittämiseksi ja sitä kautta digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myöntämiseksi.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

-

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Kannatamme vaihtoehtoisen tunnistusvälineen tarjoamista luonnollisille henkilöille. Esityksessä tulee lisäksi varmistaa, että tarjottavat fyysiset tunnistusvälineet ovat käytettävissä kuulo- ja näköaistista riippumatta.

Jatkovalmistelussa on kannatettavaa arvioida fyysisen tunnistusvälineen käyttömahdollisuutta myös yksityisissä digipalveluissa.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

Myönteistä on, että niille henkilöille, jotka eivät voi käyttää digitaalista henkilöllisyystodistusta tarjotaan vaihtoehtoista tunnistusvälinettä. Huomattavaa on, että vaihtoehtoisen tunnistusvälineen käyttöala ei kuitenkaan olisi yhtenevä digitaalisen henkilöllisyystodistuksen kanssa. Luonnollisen henkilön tunnistusvälinettä ei voisi käyttää yksityisissä palveluissa. Yhdymme oikeusministeriön näkemukseen siitä, että jatkovalmistelussa olisi perusteltua täydentää vaikutusten arviointia kuvaamalla konkreettisesti, millaisia asiointitilanteita uudet digitaaliset asiointi- ja tunnistusvälineet mahdollistaisivat eri väestöryhmiin kuuluville henkilöille.

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

-

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määrärahaveikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvoitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvoitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

-

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

Tuottamalla saavutettava mobiilisovellus ja vaihtoehtoinen tunnistusvälinen henkilöille, jotka eivät käytä mobiililaitetta, voidaan täyttää näkövammaisten henkilöiden vaatimukset.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja luonnollisen henkilön tunnistusvälineen kytköstä voimassaolevaan passiin ja henkilökorttiin tulisi tarkastella yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Yhdenvertaisuuden kannalta tärkeintä on, miten vaihtoehtoinen tunnistusväline toteutettu ja miten helposti sen tosiasiallisesti saa käyttöönsä.

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

Muut kommentit

-

Möttönen Markku
Näkövammaisten liitto ry